

ב"ה

פרשת פינחס

מנחם אב

בנוגע לשמו של החודש שמתברך בשבת זה, חודש אב – הנה אף ששמות החדשים עלו עמם מבבל^[1], הרי, כיון ששמות אלו נתקבלו ונקבעו אצל בני ישראל, על כן צריך לומר, ששמות אלו מתאימים לאמיתית הענינים מצד הקדושה^[2].

וצריך להבין: איך יתכן שחודש כזה שעליו נאמר "משנכנס כו' ממעטין בשמחה"^[3] – דוקא חודש זה נקרא בשם "אב", המורה על אבינו שבשמים?

והביאור בזה^[4]: אמיתית ענין אהבת האב אל הבן מתבטא כאשר הבן מתנהג שלא כדבעי, כי, כאשר הנהגת הבן היא כדבעי, ורואים בגלוי את מעלותיו - הרי גם אדם זר, ומכל שכן קרוב (שאינו אביו), יאהב אותו, וישתדל לספק לו צרכיו, ואם כן, במצב כזה לא מתבטאת אהבת האב; אבל כאשר הבן חוטא ופושע כו', ואף על פי כן אוהב אותו אביו, אך ורק משום שהוא אביו - הנה בזה מתבטאת האהבה העצמית של האב אל הבן.

ועל דרך זה בנוגע לאהבה שבין בני ישראל להקב"ה: העבודה שנדרשת מבני ישראל היא - שאהבתם לה' תהיה באופן של "בכל מאדך"^[5] כדרשת רבותינו ז"ל^[6] "בכל מדה ומדה שהוא מודד לך", היינו, שבאיזה אופן שיתנהג הקב"ה עמו, בין במדה טובה ובין כו', הנה תמיד תהיה אצלו אהבה להקב"ה, ודוקא אז מתבטאת אמיתית האהבה העצמית של הבן אל האב.

וזהו גם הפירוש בענין "בכל מאדך" ש"מאד" הוא בלי גבול^[7] - כי, ענין האהבה באופן של בלי גבול נלמד ומתבטא דוקא כאשר האהבה היא "בכל מדה ומדה שהוא מודד לך".

וענין זה הוא התחלת ועיקר העבודה: בנוגע לפרשה שניה דקריאת שמע איתא בגמרא^[8] שזהו מעמד ומצב ש"אין עושין רצונו של מקום", והיינו, לפי שלא נזכר בה הענין ד"בכל מאדך"^[9], אלא האהבה היא בהגבלה

אבל יסוד העבודה הוא – "בכל מאדך" ש"בכל מדה ומדה כו", בלי גבול, ולאחרי שישנו תחילה היסוד בפרשה ראשונה דקריאת שמע אזי יכולים לעבור לפרשה שניה שבה העבודה היא בכחות פנימיים, אבל היסוד וההתחלה הוא – "בכל מאדך".

וכן הוא בנוגע לאהבת הקב"ה לבני ישראל - שהרי "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו גו"^[10], מה שהוא מצוה לישראל לעשות הוא עושה^[11], ו"כמים הפנים לפנים וגו"^[12] - שגם אהבת הקב"ה לבני ישראל היא "בכל מאדך", "בכל מדה ומדה כו", וכמאמר רבותינו ז"ל^[13] "בין כך ובין כך אתם קרוים בנים", ו"להחליפם באומה אחרת איני יכול".

ובענין זה נתגלה ה"מאד" שלמעלה, בלי גבול - שהרי גם למעלה ישנו ענין ההגבלה, שזוהי ההנהגה ש"במדה שאדם מודד בה מודדין לו"^[14], ואילו הענין ד"בכל מאדך", בלי גבול, הרי זה כאשר ההנהגה היא באופן ש"בין כך ובין כך אתם קרוים בנים", ובזה מתגלה האהבה העצמית של האב אל הבן.

וזהו הטעם שדוקא חודש זה נקרא בשם אב: חודש ניסן - ענינו עבודת הצדיקים, וחודש תשרי – ענינו עבודת בעלי תשובה^[15], ועל דרך זה בנוגע לשאר חדשי השנה, שבכולם ישנה אהבת הקב"ה לישראל מצד הנהגתם בעבודת ה' באחד משני הקוין דעבודת הצדיקים או עבודת בעלי תשובה;

ואילו חודש זה שבו מודגש החסרון בעבודתם של ישראל, שלכן היה ענין החורבן כו' - הרי כיון שבמצב כזה דוקא מתבטאת האהבה העצמית של הקב"ה לישראל, אהבת האב אל הבן, לכן נקרא בשם "אב".

זאת ועוד: בזמן ד"בין המצרים" גופא ישנם כמה וכמה דרגות, וכמו "משנכנס אב (שאז) ממעטין כו", ועד לתשעה באב, ובפרט לאחרי חצות, שאז היה עיקר החורבן^[16].

ואף על פי כן, מצינו בגמרא^[17] ש"בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה", "כמעט איש ולויות"^[18] - שענין זה מורה על הקירוב והיחוד של הקב"ה ובני ישראל באופן הכי נעלה.

ולכאורה איך יתכן הדבר? - אלא שהיא הנותנת, שדוקא כאשר מצד בחינת הגילויים היה מעמד ומצב בלתי – רצוי, שהיו ענינים בלתי-רצויים, עד כדי כך, שבגלל זה היה ענין החורבן - אזי מתגלה הענין ש"בין כך וכין כך אתם קרוים בנים", ואז ניכרת ומתבטאת אמיתית אהבת האב, באופן של קירוב ויחוד היותר נעלה^[19].

אלא, שאז היה ענין הקירוב והיחוד רק בקדש הקדשים, ואילו בגילוי בעולם היה ענין של חורבן, מה שאין

כן עכשיו, על ידי העבודה שבזמן הגלות - הנה כאשר מברכים חודש אב, הרי מנהג ישראל (תורה הוא^[20]) שקורין החודש "מנחם אב", שמשמעותו היא שהאהבה העצמית באה בגילוי, והיינו, שאף על פי שמצד כחות הגלויים ישנם עדיין ענינים בלתי – רצויים, מכל מקום, נעשה ענין של נחמה - שזהו הפירוש ד"מנחם" – שינוי מן הקצה אל הקצה, שכן, כאשר יש עליה מדרגא לדרגא אין זה עדיין ענין של נחמה; נחמה ענינה שינוי מן הקצה אל הקצה.

ולכן, אף על פי שעל פי דין יש כמה וכמה הגבלות בשלחן ערוך בנוגע לאופן ההנהגה בחודש זה, ש"ממעטין כו", וצריכים להמתין כמה ימים עד שיוכל להיות ענין השמחה - הנה על ידי עבודתם פועלים בני ישראל הענין ד"מנחם אב", שאהבה העצמית באה בגילוי, ויהפכו הימים האלה לששון ולשמחה^[21].

קטע משיחת ש"פ פינחס, מבה"ח מנחם-אב, רשימת השומעים בלתי וגה.

תו"מ ה'תשכ"א ח"ג ע' 151.

- [1] ירושלמי ר"ה פ"א ה"ב. ב"ר פמ"ח, ט. תוד"ה מדברי – ר"ה ז, א.
[2] ראה גם לקו"ש חכ"ג ע' 214 ואילך. ועוד.
[3] תענית כו, רע"ב (במשנה). כט, סע"א.
[4] ראה גם שיחת ש"פ מסעי, מבה"ח מנ"א תשי"ז ס"ח ואילך. וש"נ.
[5] ואתחנן ו, ה.
[6] ברכות נד, א (במשנה). ספרי ופרש"י עה"פ.
[7] ראה תו"א מקץ לט, סע"ג. ובכ"מ.
[8] ברכות לה, ב.
[9] ראה חדא"ג מהרש"א שם.
[10] תהלים קמז, יט.
[11] שמו"ר פ"ל, ט.
[12] משלי כז, יט.
[13] קידושין לו, א. רות רבה פתיחתא ג.
[14] סוטה ח, ב. ואילך.
[15] ראה גם תו"מ חכ"ב ע' 297. וש"נ.
[16] ראה תענית כט, א. טושו"ע או"ח רסתקנ"ח.
[17] יומא נד, סע"א ואילך.
[18] מלכים-א ז, לו.
[19] ראה גם שיחת ש"פ מטו"מ, מבה"ח מנ"א תשט"ז ס"ב ואילך.
[20] ראה תוד"ה נפסל – מנחות כ, ב. מהרי"ל – הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד.
[21] זכריה ח, יט. וראה רמב"ם הל' תעניות בסופן.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעי"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה